

Kalaallit Nunaata oqaluttuassartaa eqqumiitsuliortup isaanit isigalugu

Lemvigimi saqqummersitsinerup nutaap eqqumiitsuliortup isaanit isigalugu Kalaallit Nunaata ukiuni 300-ni oqaluttuassartaa qitiutinneqarpoq

■ EQQUMIITSULIORNEQ

Jesper Hansen
jeps@dovregubben.dk

Lemvigimi Museet for Religjøs Kunst (upperisarsiornermi eqqumiitsulianut katersugaasivimmi) qanittukkat saqqummersitsineq »Grønland – kunsten gennem 300 år« (Kalaallit Nunaat – ukiuni 300-ni eqqumiitsuliortup) ammarneqarpoq.

Saqqummersitsineri eqqumiitsuliat 130-t sinneqartut qitiutippaat kalaallit aamma nunani allamiut eqqumiitsuliortut Kalaallit Nunaat ukiuni 300-ni qanoq eqqumiitsuliortermikkut takorloorsimaneraat.

– Soorlumi taamatut eqqarsartoqarsimasooq Hans Egedep Kalaallit Nunaannut tikineraaniit ukiut 300-ngortullu saqqummersitsinerup piviusunngortinneqarneratigut. Kisianni tamanna isumaanngilaq, taamatut oqaluttuarpoq katersugaasivimmi pisortaq, Christine Løventoft.

– Aallaqqaataaniilli isumaavoq saqqummersitsinerup siornali naammassineqarsinnaanissaa, kisianni tamanna corona pissutigalugu taamaatinneqarpoq. Ukiut 300-t toqqarneqarput pissutigalugu eqqumiitsuliat saqqummersitsineri pisoqaanersaat 1700-kkut aallartilarnanneersuummata.

Eqqumiitsuliat qaqtigoortut

Saqqummersitsineq kalaallit eqqumiitsulianik pitsaanerpaanik saqqummersitsineri ilaqarpoq. Pôq aamma Qiperumiit Aalut Kangermiup, Emanuel Petersenip, Hans Lyngep aamma ullumikkut eqqumiitsuliortup Jessie Kleemannip, Gukki Nukap aamma Julie Edel Hardenbergip eqqumiitsulianut.

Eqqumiitsuliat saqqummersinneqartut amerlasuut Kalaallit Nunaanni uagut ilisimavavut, kisianni aammattaq qaqtigoortumik atuakkamik Ataqqinartorsuup Dronningip Håndbibliotekianeersumik kalaallit eqqumiitsulianut siullerpaanut tunngasumik Kunngi Frederik VII-mut 1861-imi nassiunneqartumik ilaqarlutik.

Isumannaallisaanissamut piumasaqaatit annertuut

– Saqqummersitsinerup piviusunngortikiartormissaanut suliaq annertoortuussuimavoq. Katersugaasivinnit aamma inunnit namminerisamik pigineqartunik assilialianik atorpugut. Tamanna isumannaallisaanissamut annertuumik piumasaqaatitaqarpoq, tassa annertoortuussuarnik saqqummersitsineri namminerit atatilugu, kisianni aammattaq eqqumiitsuliat Lemvigimut assartormissaanut atatilugu.

– Assilialiat amerlasuut Danmarkimeersuupput, kisianni aammattaq Kalaallit Nunaannit arlalinnik pissarsisimalluta, tassani Blue Waterip assartuineri ikiorpaa-tigut.

– Aammattaq unammilligassaasimavoq oqaluttuarisaanermut tunngassuteqartut eqqumiitsuliat kissaatigisimasaraluatsit pissarsiarinnaasarsimanginnatsigit, allanilli aaqiissutissarsisariaqarsimalluta. Tassani ilaatigut Svend Jungep Nuummi Eqqumiitsulianik Saqqummersitsivimmiut katersai assilialiat. Inuugallarami Jungep piumasaqaatigisimavaa katersaminut ilaasut assilialiat atortinneqartassanngitsut.

– Taamatuttaaq Det Kongelige Bibliotek, tassani isumannaallisaanermut piumasaqaataasut igalaausanut saqqummersitassat inissivissaanut tunngasut annertoortuussuummata, tassa igalaausaaq ataaseq minnerpaamik 40.000 koruuninik akeqassalluni. Periarfissanut tamanna killilersuivoq.

Naammangitsumik ilisimasaqarfisaaq

– Kalaallit Nunaannit aamma taanna pillugu eqqumiitsuliortup eqqumiitsuliortermut tunngatillugu oqaluttuarisaanermi naammattumik ilisimasaqarfineqannginnera suli atuuppoq. Amerlanertigut eqqumiitsuliat Kalaallit Nunaat pillugu upperarsaatitut ilanngunneqartarput, taakkulu taamaallit lutik kulturikkut oqaluttuarisaanermut ilanngunneqartarlutik eqqumiitsuliortup oqaluttuassartaanut ilaatinneqaratik.

– Tamatuma allangortinnissaa kissaatigaarput, taamaallilni saqqummersitsineq tamami eqqumiitsuliortermi sulianut

Eqqumiitsuliortup Martin Brandt Hansen Nuummeersoq ullumikkut Københavni Kunstakademimi ilinniartuusoq peqataavoq ilaatigut uku qummuattat marluk saqqummersitaralugit. Assilisoq: Jesper Hansen

Kunstneren Martin Brandt Hansen fra Nuuk, der i dag studerer på Kunstakademiet i København, deltagte blandt andet med disse to keramiske krukker.

tunngatinneqarluni, taakku isummersortit-silersinnaasutut ilumoorussilluta pillutigit.

– Taamaattumik etnografikamut tunngasunik, soorlu qaannat aamma ulut ilanngunneqannginnissaat toqqarsimavarputtaaq, taakku Kalaallit Nunaat pillugu saqqummersitsineri amerlasuutit takusaasarmata. Eqqumiitsuliortup uagut qitiutinneqarput, tassani oqaluttuarisaaneq aammattaarli ullutsinni eqqumiitsuliortup sammivigalutigit, kalaallit eqqumiitsuliortut inuusunnerusut kalaaliunermut isummer-sormiarnerat aamma oqaluttuarisaanermi ileqqut sammisallu oqaluttuariartaatsitigut nutaatigut attaveqarmissaanut isummer-sormiarnerat qitiutinniarlutigit.

Videofilmit

Saqqummersitsineri atatilugu katersugaasivik videofilmliorpoq, tassani eqqumiitsuliortup suli inuusut kalaallit eqqumiitsulianut qanoq isiginninnerat sammineqarluni. Tassaapput Martin Brandt Hansen, Asmund Havsteen-Mikkelsen, Jessie Kleemann aamma Henrik Saxgreen. Video saqqummersitsineri takutinneqassaaq Museet for Religjøs Kunstip kiileriani.

Museet for Religjøs Kunst aammattaq saqqummersitsineri atatilugu katalogimik saqqummiivoq. Taanna annertuvoq 244-nik qupperneqarluni eqqumiitsuliortup peqataasut ilaannik apersuernik imaqaar-toq. Atuakkap aamma videop saniatigut

Asmund Havsteen-Mikkelsenip Danmark pillugu assilialiaa kalaallit aqinik nammineq isumassarsiarisaminik atersuulluni, tassani Jylland Hans Enoksen-landimik taammagu katersugaasivimmut takuniaasut quaiqivissorpaat. Assiliaoq Melting Barricadesimeersuvoq, Havsteen-Mikkelsenip Inuk Siilis Høegh peqatigalugu 2006-imi piviusunngortitaanit.

Asmund Havsteen-Mikkelsens Danmarkskort med fingerede grønlandske stednavne, hvor Jylland kaldes Hans Enoksen-land morer museumsgæsterne. Kortet stammer fra projektet Melting Barricades i 2006, som Havsteen-Mikkelsen gennemførte sammen med Inuk Siilis Høegh.

© Jesper Hansen

katersugaasiviup saqqummersitsivinni inini allagartarsuit oqaasartaqarluartut atorlugit kalaallit eqqumiitsuliortarnerisa sammineqarmissaa anguniarsimavaa.

Saqqummersitsineq ataatsimut katillugit en million koruunit pallillugit missingersuuteqarpoq, piviusunnorsinnaasimavorlu aningaasaateqarfinit tunissuteqarfigineqar-nikkut. Taakku tassaapput Augustinus Fon-

den, Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal kiisalu 15. Juni Fonden.

– Aningaasaateqarfinnik suleqateqarluarsimavugut. Ingammik siorna corona takkummat, saqqummersitsinerlu kinguar-tittariaqarsimallutigu.

© Jesper Hansen

Katersugaasiviup pisortaata Christine Løventoftip Lemvigimi Museet for Religiøs Kunstimu kalaallit eqqumiitsuliortarnerat pillugu saqqummersitsineq annertoq piviusunnortippaa. Løventoft siornatigut Sisimiuni katersugaasivimmi pisortaasimavoq.

Museumsdirektør Christine Løventoft på Museet for Religiøs Kunst i Lemvig har skabt en stor udstilling om grønlandsk kunst. Løventoft er tidligere museumsleder i Sisimiut.

Unammilligassarpassuit

Ataatsimut isigalugu corona akkerarivissor-simavaat. Siorna piffissaq sivikitsuinnarmi suut tamarmik matuneqarput, taamaattumik Kalaallit Nunaannut pilersaarutaasumik angalanissat piviusunnortinneqanngillat.

– Coronap unammilligassanik amerlasuunik naammattuuisippaatigut, saqqummersitassanik suliaqarnitsinnut ajornaalisataannigilaq. Kisianni tassa maanna aajuna, decembarillu ulluisa aqqaneq-aappaata tungaanut takuniarneqarsinnaalluni.

– Qularnannigsumik saqqummersitsineq Kalaallit Nunaanni aammattaaq takutinneqarnissaanut soqutigineqartorujussuusaq, kisianni ajoraluurtumik taamaaliortoqarsinnaannigilaq, qanorluunniit taamaaliorusut-sigigalarutta. Saqqummersitat tassaapput eqqumiitsuliat atukkat, taamaammatt decembarip ulluisa aqqaneq-aappaat taamaattissalluni, katersugaasivimmi pisorta-qoqarpoq.

Christine Løventoft Kalaallit Nunaanni takonartaannigilaq. Piffissami 2012-imiit

2016-imut Sisimiuni katersugaasivimmi pisortaavoq.

– Saqqummersitsineramik suliaqarnermut iluaqutaalluarsimavoq kalaallinik attaveqar-fissannik amerlasuunik ilisarisimasaaqarsimana, aamma Kalaallit Nunaanni katersugaasiveqarneq ilisimasaaqarfigisimagakku.

Nalaatsornerinnangilaq

Nalaatsornerinnaannigilaq Lemvigimi Museet for Religiøs Kunst saqqummersitsiner-mut tassunga annertuumut ineqartissimmat. Katersugaasivik qanga pilersinneqarpoq Bodil Kaalundip (1930 – 2016) aallarniuteqarneratigut, taanna Grønlands Kunst pillugu atuakkiortutut ilisimaneqarpoq kalaallit eqqumiitsuliomerisa oqaluttuassartaannik pingaarnertut suliaasoq.

Bodil Kaalundip aammattaaq Hans Lyngge Nuummi Eqqumiitsuliomeramik Ilinniarfik aallarnerpaat, soorlu aamma Nuup Kommuneanumt siunnersortaa-simalluni Hans Lyngge qalipagai tunngavilugit assilialiat ikaartitikkat aqqanillit kommunalbestyrel-sip ataatsimittarfaniitutt pillugit suliniut piviusunnortinneqarmat 1983-ip aamma 1998-ip akornanni.

Saqqummersitsineq juunip ulluisa 26-anni ammarneqarpoq, maannamullu takuniarneqarluartarluni, Christine Løventoft oqaluttuarpoq.

– Takuniaasorpassuaqarpoq, naak Corona pasimik piumasaqarluarluta. Takuniaasut assigiinnigtorujussuuppupput. Kalaallit ilaqutariit, aammattaarli danskit aamma nunani allamiut. Tamarmik oqaatigisarpaat saqqummersitsineq nuannersuusooq silattuallaatiginerartarlugulu, taamaammatt oqarsinnaalerunarpugut anguniagaq piviusunnortogtoq.

Ajoraluurtumik saqqummersitsineq tusagassiorfiit arajutsilaarsimagunarpaat, kisianni Jyllandip kitaani katersugaasivit amerlanertigut taamatut pineqartarput. Danskit avisiit anginerit Lemvigimut apuut-tinngitsoortarput.

– Maannamut Kristeligt Dagbladimut aamma Sermitsiamit taamaallaat takuniaasoqar-pugut, Christine Løventoft oqarpoq.

Kristeligt Dagbladimi eqqumiitsuliomer-mik allaaserinnittarput Kalaallit Nunaat pil-lugu eqqumiitsulianik saqqummersitsineq nuannarisorujussuunerarpa. Ulloriaasanik tallimanik nalilerpaa. Sermitsiamit allaaserinnittarpoq nalinginnaasumik Danmarkimi eqqumiitsuliat pillugit saqqummersitsiner-nik nalilersuisannigilaq, taamaattumillu ulloriaasalersuunani, kisianni katersugaasiveqarnermik saqqummersitsinertut pitsa-nerpaat nalilerpaa.

© Jesper Hansen

Lemvigimi Museet for Religiøs Kunst Bodil Kaalundip aallarniuteqarneratigut piviusunnortinneqarpoq, taassuma Hans Lyngge peqatigalugu aammattaaq Nuummi Eqqumiitsuliomeramik Ilinniarfik aallartippaa.

Museet for Religiøs Kunst i Lemvig er grundlagt på initiativ af Bodil Kaalund, der sammen med Hans Lyngge også initiativtager til Nuuk Kunstscole.

Julie Edel Hardenberg, Best Friends, assilisaq 2005-imi. Assi Arktisk Institutmit pigineqarpoq.

Julie Edel Hardenberg, Best Friends, Fotografi 2005. Billedet tilhører Arktisk Institut.

Grønlands historie med kunstnerøjne

En ny udstilling i Lemvig sætter fokus på kunsternes opfattelse af Grønland gennem 300 år

KUNST

Jesper Hansen
jeps@dovregubben.dk

Museet for Religiøs Kunst i Lemvig har netop haft fernisering på udstillingen »Grønland – kunsten gennem 300 år«.

Udstillingen med flere end 130 kunstværker sætter fokus på, hvordan både grønlandske og udenlandske kunstnere har skildret Grønland gennem 300 år.

– Det ligner en tanke, at udstillingen er blevet færdig i 300-året for Hans Egedes ankomst til Grønland. Men det er faktisk ikke tanken, fortæller direktøren for museet,

Christine Løventoft.

– Oprindeligt var det meningen, at udstillingen allerede skulle være færdig sidste år, men det satte coronaen en effektiv stopper for. De 300 år er valgt, fordi de ældste værker vi har i udstillingen, er fra begyndelsen af 1700-tallet.

Sjældne kunstværker

Udstillingen er en sand tour de force gennem den grønlandske kunst. Lige fra billederne af Poq og Qiperoq over Aron fra Kanqeq, Emanuel Petersen, Hans Lyng og frem nutidige kunstnere som Jessie Kleemann, Gukki Nuka og Julie Edel Hardenberg. Mange af de udstillede værker er vel-

kendte for os i Grønland, men der er også en virkelig sjældenhed i form af en bog fra Hendes Majestæt Dronningens Håndbibliotek med tidlig grønlandsk kunst, som blev sendt til Kong Frederik VII i 1861.

Store sikkerhedskrav

– Det har været et kæmpearbejde at stable udstillingen på benene. Vi har lånt billeder fra både museer og private samlinger. Det stiller store krav til sikkerheden, der er meget omfattende – både i forbindelse med selve udstillingen, men også i forbindelse med transporten af kunstværkerne til Lemvig.

– Mange af billederne kommer fra Danmark, men vi har også hentet nogle stykker i Grønland, hvor det er Blue Water, som har hjulpet med transporten.

– Det har også været en udfordring, at vi ikke altid har kunnet få de historiske værker, som vi egentlig gerne ville have

med, men har måttet ty til andre løsninger. Det gælder blandt andet billederne i Svend Junges samling på Nuuk Kunstmuseum. I sin tid betingede Junge sig, at billederne fra hans samling ikke måtte udlånes.

– Det samme gælder Det Kongelige Bibliotek, hvor sikkerhedskravene til montere er meget store – mindst 40.000 kroner per montre ville det koste. Det sætter en begrænsning for mulighederne.

Et underbelyst emne

– Kunst fra og om Grønland er fortsat et mere eller mindre underbelyst kunsthistorisk emne. Ofte indgår kunstværkerne som dokumentation til at fortælle om Grønland, og de bliver dermed sat ind i en kulturhistorisk og ikke kunsthistorisk kontekst.

– Det har vi ønsket at ændre, så hele udstillingen handler om værkerne som kunst, hvor vi tager dem alvorligt som betydningskabende i sig selv.

– Derfor har vi også fravalgt at vise etnografika som kajakk og uloer, som man ellers ofte ser på udstillinger om Grønland. Det er kunsten, der er vort hovedfokus – og her har vi både det historiske perspektiv, men også fokus på samtidskunsten, hvor yngre grønlandske kunstnere forsøger at forholde sig til det at være grønlandsk – og at forbinde de historiske traditioner og motiver gennem nye fortælleformer.

Videofilm

I forbindelse med udstillingen har museet lavet en videofilm, hvor fire nulevende kunstnere om deres syn på Grønlandsk kunst. Det er Martin Brandt Hansen, Asmund Havsteen-Mikkelsen, Jessie Kleemann og Henrik Saxgreen. Videoen bliver vist på udstillingen i kældersalen på Museet for Religiøs Kunst.

Museet for Religiøs Kunst har også udgivet et udstillingskatalog. Det er en diger sag på 244 sider med interviews med nogle de medvirkende kunstnere. Udover bogen og videoen har museet bestrebt sig på at sætte den grønlandske kunst i perspektiv med fyldige tekstplancher i udstillingslokalerne.

Udstillingen har et samlet budget på omkring en million kroner, og er kun blevet mulig gennem donationer fra fonde. Det er Augustinus Fonden, Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal samt 15. Juni Fonden.

– Vi har haft et godt samarbejde med fondene. Især da coronaen dukkede op sidste år, og vi blev nødt til at udskyde udstillingen.

Mange udfordringer

I det hele taget har coronaen været en svær modspiller. Sidste år lukkede alting med kort varsel, så der er planlagte rejser til Grønland, der ikke er blevet gennemført.

– Coronaen har givet os mange udfordringer, der ikke har gjort arbejdet med at sætte udstillinge op mindre. Men nu er den her – og den kan ses frem til den 12. december.

– Der er sikkert stor interesse for at få udstillingen til Grønland også, men det kan desværre ikke lade sig gøre, hvor gerne vi end ville. Udstillingen består af lånte kunstværker, så den 12. december er det slut, siger museumsdirektøren.

Christine Løventoft er ikke ukendt med Grønland. I perioden 2012 til 2016 var hun museumsleder i Sisimiut.

– Det har haft stor betydning for arbejdet med udstillingen, at jeg har mange grønlandske kontakter og kender den grønlandske museumsverden.

Ikke tilfældigt

Det er ikke tilfældigt, at det netop er Museet for Religiøs Kunst i Lemvig, der lægger lokaler til den store udstilling. Museet blev i sin tid grundlagt på initiativ af Bodil Kaalund (1930 – 2016), som er kendt for bogen Grønlands Kunst, som er et hovedværk i grønlandsk kunsthistorie.

Bodel Kaalund var også sammen med Hans Lynge initiativtager til Nuuk Kunsts skole, ligesom hun var konsulent for Nuuk Kommune, da projektet med 11 gobeliner med Hans Lynge-motiver i rådhuset mødesal blev realiseret mellem 1983 og 1998.

Udstillingen åbnede den 26. juni og er indtil nu blevet godt besøgt, fortæller Christine Løventoft.

– Der har været mange besøgende, selv om vi kræver coronapas. De besøgende er meget forskellige. Der har været en del grønlandske familier, men også mange danske og udenlandske besøgende. De giver alle udtryk for, at det er en god udstilling, som man bliver klogere af – og så kan vi næsten sige, at missionen er fuldført.

Desværre er udstillingen gået lidt under pressens radar, men sådan er det ofte for museerne i Vestjylland. De store danske aviser har svært ved at finde til Lemvig.

– Hidtil har vi kun haft besøg af Kristeligt Dagblad og Sermitsiaq, siger Christine Løventoft.

Kristelig Dagblads kunstanmelder var begejstret for den grønlandske kunstudstilling. Det blev til fem stjerner. Sermitsiaq

© Museet for Religiøs Kunst

anmelder normalt ikke kunstudstillinger i Danmark og uddeler heller ikke stjerner, men udstillingen er et mesterstykke i museums-pædagogik, mener avisens medarbejder.

Aka Høegh saqqummersitsinermut peqataavoq ilaatigut ukioq mannamit assillialiaq nutaarluinnaq aqquqigalugu. Taanna taaguuteqarpoq Tullequtiga, pappiaramut aamarsuarmik pastelinnilla suliaasoq.

Aka Høegh deltager i udstillingen blandt andet med et spritnyt billede fra i år. Det hedder Tullequtiga/Min blå ørering og er fremstillet med kul og pastel på papir.

Katersugaasivimmut takuniaasut kalaallit eqqumiitsuliaannik nutaalianik ilisaritinneqarput videofilm naatsoq atorlugu.

Museumsgæsterne bliver introduceret til moderne grønlandsk kunst i en kort videofilm.